

Preek over Lukas 14, 25 – 33, gehouden op 4 september 2022 in de Kloosterkerk, door Jan Tom Schneider.

Bij een zondag als deze, waarbij het kerkelijk jaar in gang wordt gezet, een nieuw begin wordt gemarkeerd voor menigeen die meeleeft met of in dienst is van deze Kloosterkerkgemeente, past wellicht een tekst als deze, uit het evangelie naar Lukas.

Grote mensenmenigten trekken met Jezus mee, ze willen onderweg aanhaken, als het ware op een rijdende trein springen, waarheen precies weten ze niet, hopelijk naar een stad waar ooit de zon niet meer nodig is, zoals het lied van zo dadelijk zal eindigen. Maar hun hoop is gevestigd.

De manier waarop de enthousiaste menigte door Jezus wordt halt gezet en tegengesproken, met een duidelijke bedoeling zo gecomponeerd door Lukas, komt streng over. Je proeft erin dat de schrijver naar wegen zoekt om het kaf van het koren te scheiden, door nu zelfs een beroemdheid als Jezus als zijn woordvoerder op te voeren. Er waren vast ook toen allerlei bewegingen die zichzelf zagen als de ware. Lukas is daar ook heilig van overtuigd: hij wil de leer en de gemeenschap van volgelingen zuiver houden. En de verwachtingen van de uitbundige menigte meteen temperen.

Weet waar je aan begint, want wie mij volgt maar niet haat -ja, het staat er echt zo!- wie niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen en broers en zusters, die kan niet mijn leerling zijn. Bij velen in de meereizende menigte zal deze manier van aansporen en in beweging zetten niet helemaal vreemd in de oren klinken.

Onderwezen in de Torah kennen ze het verhaal waarin Abraham van de ene op de andere dag door een stem in beweging wordt gezet: trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat je naasten. En deze dynamiek resoneert na. De losmaking, de onderdompeling, het afstand nemen van de eigen binnenwereld.

De werving voor de kring rond Lukas, de screening verloopt zorgvuldig. Niemand wordt erin geluid, op de drempel hoort men wat het je gaat kosten. Je eigen kruis dragen, bijvoorbeeld, en jouw last niet bij een ander leggen. Vertil je vooral ook niet aan taken die te groot voor je zijn. Begroot elke stap die je zet zorgvuldig, zodat de bouw van jouw toren niet ineens gestaakt moet worden. Trek bovendien niet overmoedig en onvoorbereid ten strijde, je wil opleggend aan een schare groter dan de jouwe. Kies je wapens zorgvuldig, probeer eens andere tactieken, wapenen van licht, bijvoorbeeld, zo genoemd in de brief van Paulus aan de Romeinen. Probeer eens een gesprek met de vijand zonder erop te slaan.

Lukas zet in het kort de lijnen uit voor een gemeenschap van volgelingen gebouwd op een rots. En toch: wat moeten we aan met dat haten van familie en verwanten, van het omgooien van alles in ons binnenste? Dit zo horende, doet juist aarzelen om op die rijdende trein te springen. Net voor onze lezing vertelt Lukas over een ontmoeting tussen Jezus en zijn gastheer voor een feestmaal. Heel ongebruikelijk spreekt nota bene de gast zich negatief uit over de tafelschikking. Het blijkt een vastgeroest patroon te zijn, met gasten, usual suspects, die er alleen maar zijn voor de vorm.

‘Wanneer u een maaltijd aanbiedt of een feestmaal geeft, vraag dan niet uw vrienden, uw broers, uw verwanten of uw rijke burens, in de verwachting dat zij u op hun beurt zullen uitnodigen om iets terug te doen.’

Gemeente, ik kan het niet nalaten om te eindigen met een verslagje over het diner bij de koning van Noorwegen, ter gelegenheid van de uitreiking van de Nobelprijzen in 1971. De Chileense dichter Pablo Neruda behoorde daar tot de prijswinnaars, en was dus gast aan tafel. Ja zelfs was hem verzocht door de andere winnaars om daar namens allen het woord te voeren. ‘Majesteit’, zo begon hij, ‘wij komen allen van verre, ikzelf vanuit het zuidelijkste punt van deze aarde, het platteland van Chili, en ben naar het uiterste noorden afgereisd, om mij hier in Oslo vanavond vooral te richten tot die

mensen voor wie mijn poëzie gedurende mijn hele leven bedoeld is geweest. Het zijn diegenen die nooit aan tafel zitten, die over het hoofd worden gezien, die nimmer op gastenlijsten voorkomen. Het zijn, majesteit, de vergetenen der aarde, die, op dit zo feestelijke moment in mijn leven voor mij realistischer zijn dan ooit, uitstijgen boven wie ik op dit moment ben, en breder zijn dan welke oceaan ook. Tot die overgrote meerderheid van de mensheid voel ik mij behoren, met trots. En ook hier ben ik omgeven door hun onzichtbare aanwezigheid.'

Tot zover Pablo Neruda.

We hopen met elkaar het komend jaar de onzichtbaren zichtbaar te maken in en rond deze kerk. Er is tenslotte plaats op de gastenlijst voor iedereen. Wij geloven in elk geval dat dat verhaal door gaat.

Amen.

Voorbeden.

Grote God,

Wij zijn in gedachten bij de leerlingen, leraren en ouders, verbonden aan de Dalton middelbare school Den Haag, na het ongeluk tijdens een zeilweek, waarbij Tara woensdag om het leven kwam.

Wees gij allen tot steun, dat zij in verbondenheid met elkaar hun weg vinden.

Heer, wij danken u, te midden van aanhoudende bloedige strijd in Europa, voor de herinnering aan leiders die voorbeeld van openheid waren en zelfs de noodzaak van een verbouwing, een perestrojka, binnen de eigen gelederen durfden toegeven.

Wij dragen aan u op de velen in onze samenleving die moeizaam rondkomen, door wie niets te begroten of te plannen valt, niets vanzelf spreekt. En danken u voor initiatieven in deze stad om elkaar

te ontmoeten aan tafel, eten te delen, te proeven van elkaars cultuur, met een gastenlijst die grenzen over gaat.

Wij danken u voor degene die de moeite neemt tegen ons in te blijven gaan, ons tot anti-woord is, hinderlijk maar zo door liefde gedreven.

Wij danken u voor nieuwe kansen, voor een ontmoeting die toch weer uitdaagt, een uitnodiging, een opinie die in onze soms wat gesloten cirkel binnendringt.

Wij zijn in gedachten bij allen die onderwijs geven of ontvangen, pas opnieuw opgestart, theaters die hun deuren openen, zalen die zich weer vullen.

Heer, wij bidden voor de Kloosterkerkgemeente, bevlogen en soms met vallen en opstaan onderweg, vol plannen en energie,
En danken u voor allen die met hun tijd en aandacht dit oude gebouw voorzien van beweging, leven, richting, schoonheid, klank.
Zodat het een huis is om stil van te worden, een plaats om u binnen te laten.

En wees gij dan met allen die over ons zijn aangesteld, in onze stad en in ons land, wees gij met ieder van ons.

Heer, wij noemen de namen van hen naar wie onze gedachten in het bijzonder uitgaan: Carien Schaap-de Bruin en Marcel Mutsaerts en dragen in stilte aan u op wat ons bezighoudt.

Bronnen:

- In het leerhuis van Lucas, Hein Jan van Ogtrop
- Het Lucasevangelie onder de loep, Nico Riemersma
- Abraham, Nico ter Linden
- Discursos de Pablo Neruda.